

Forskningsbiblioteket

Mer om litteratur, publisering og forskningsinfrastruktur

13. april 2018

AV ELI HELDAAS SELAND

Folk og røvere

Foto: Levi Saunders on Unsplash

Har du mottatt suspekke eposter med tilbud om å publisere forskningen din Open Access eller delta på en konferanse? Kanskje med formuleringer som er såpass smigrende at du blir usikker på om det er seriøst ment? Du må selvsagt ikke tro at alle som kontakter deg uten å kjenne deg har uredelige hensikter. Noen gjør det fordi de er interessert

i forskningen din. Men det finnes både kyniske svindlere og useriøse aktører. Hvordan skal du gjenkjenne og styre unna dem?

Lett-tjente penger

Hvorfor er noen ute etter å lure deg? Det er selvsagt for å tjene raske penger. Det er vanlig å betale APC – Article Processing Charge for å publisere i Open Access-kanaler, og konferanseavgift. Spørsmålet er om pengene går til det du forventer, eller om de går mer eller mindre rett i lomma på mottakeren.

Røver-, rov-, eller rovdyrtdsskrift (ulike norske oversettelser av det mer etablerte engelske begrepet «predatory journals») innkasserer gjerne publiseringsavgift uten å gi deg tilbake det du bør forvente av en seriøs vitenskapelig utgiver: en grundig redaksjonell jobb og en skikkelig fagfelleevaluering.

Kanskje legger de artikkelen din ut likevel, så den blir søkbar på nett. Da er den for så vidt publisert, men det er fare for at potensielle lesere, hvis de i det hele tatt finner artikkelen, vil rynke på nesen over den manglende seriøsiteten til utgiveren. Det at fagfeller går god for kvaliteten, er en trygghet både for deg som forsker og skribent, for at kvaliteten på teksten din holder mål og dermed fortjener å bli tatt seriøst, og for leseren. Er fagfelleevalueringen falsk eller svært lemfeldig, faller denne tryggheten bort.

Ta styring selv

Når du får slike tilbud, tenk over: hvorfor er de så ivrige etter å få tak i deg? I denne sammenhengen er det lov (og lurt!) å være 100% egoistisk. What's in it for me? Har du noe å tjene på å publisere i akkurat denne kanalen? Eller er du bedre tjent med å selv finne fram til hvor du ønsker

å publisere? For all del, du trenger ikke å avvise alle invitasjoner som svindelforsøk, så ond er ikke verden, men mitt råd er at du som hovedregel lager din egen strategi for publisering og holder deg til den.

Da bør du tenke på sånt som målgruppe, språk, om det er viktig at artikkelen er Open Access, om det er viktig at den publiseres i et vitenskapelig tidsskrift på nivå 1 eller 2, eller om den passer bedre i et fagtidsskrift osv. Les mer om dette i tidligere innlegg om å velge publiseringskanal.

Dårlig tid = dårlig arbeid

En av tingene som kan gjøre det fristende å takke ja til et tilbud fra en useriøs aktør, er at de ofte tilbyr kort behandlingstid. Det er klart det er kjedelig å vente på den redaksjonelle behandlingen og fagfelle vurderingen, som i enkelte tidsskrifter kan ta ganske lang tid. Men kanskje er det verdt det, med tanke på at du kan være trygg på å få en faglig forankret, skikkelig prosess?

Som tommelfingerregel pleier vi å si at tilbud som virker for gode til å være sanne gjerne er nettopp det. Jeg har sett eksempler på «fagfelle vurderinger» som er så generelle at de kunne vært skrevet av hvem som helst, og passet til en hvilken som helst tekst. Det er klart det ikke tar lang tid å plukke en ferdigskrevet sånn en opp av skuffen og sende til en forhåpningsfull forfatter med liten tålmodighet.

Sjekkliste

Sjekk kanalen opp mot NSDs kanalregister. Vær oppmerksom på at mange luringer velger en tittel på tidsskriftet som ligger tett opp mot et etablert tidsskrift – for eksempel «Journal of interesting things» vs «International Journal of interesting things». Hvis tidsskriftet ligger

inne og er godkjent på nivå 1 eller 2, bør det være til å stole på, men det hender faktisk at NSD også lar seg lure, og at det tar litt tid før det blir oppdaget. Derfor bør du sjekke flere kilder. Når det gjelder Open Access-tidsskrift, bør de også være indeksert i DOAJ: Directory of Open Access Journals. Sjekk det. Hvis du vil søke støtte til OA-publisering fra HVLs publiseringsfond, er det et krav av kanalen er indeksert der.

Se på folkene som er tilknyttet tidsskriftet eller konferansen. Kjenner du til dem, arbeidet deres eller miljøene de er tilknyttet? (Internett er fantastisk – bruk det!) Kan folkene identifiseres og kontaktes? Kryptiske epostadresser kan peke i retning av at noe ikke er helt som det burde.

Du bør også regne med at seriøse redaktører av et internasjonalt tidsskrift behersker engelsk skriftlig rimelig godt. Er språket veldig dårlig, bør alarmklokkene ringe.

Useriøse «tidsskrifter» favner gjerne svært bredt, og inneholder artikler som noen ganger synes mer eller mindre tilfeldig sammenrasket. Kanskje er de nettopp det? Her vil din egen kompetanse og kritiske sans ta deg langt. Ta deg tid til å se litt nærmere på det som ligger ute. Av og til dukker det opp svært mange artikler av samme forfatter – er de ekte? Er det faktisk unike artikler, eller er det samme innhold bare med ny overskrift? Har alle samme utgivelsesdato, eller er det andre ting ved utgivelsesmønsteret som kan virke usannsynlig?

Vurder informasjonen som oppgis, i eposter og på tidsskriftets hjemmeside. Virker det troverdig? Det er ikke alltid lett å avsløre juks, men hvis noe «skurrer», og mange potensielt suspekke ting dukker opp samtidig, er det grunn til å sjekke litt nærmere. Vi i biblioteket hjelper deg gjerne!

Eli Heldaas Seland, førstebibliotekar HVL

Publisering

Én kommentar til “Folk og røvere”

Tilbaketråkk: Podcast: Rovdyrtidsskrift - Forskningsbiblioteket

Bloggar er unnateke den redaksjonelle lina som styrer innhaldet på Høgskulen på Vestlandet sin offisielle nettstad

blogg.hvl.no er driven med WordPress